

חברותא – בוגרים השבת והמקדש

על פי תורתו של הרב שלמה גורן זצ"ל

מִיַּד לְאַחַר שְׁחֻרְוֹר הָהָר בְּמִלְחַמַּת שְׁשַׁת הַיָּמִים, רָצָה הָרַב גְּרוֹן לְהַקִּים בַּיִת מְדֻרָשׁ שֶׁל הַרְבֵּנוֹת הַצְּבָאִית עַל הַר הַבַּיִת, בְּמָקוֹם הַמְּתָר בְּכַנְיָסָה, כְּדִי לְהִתְקַרֵב יוֹתֵר אֶל הַקֹּדֶשׁ וּלְבַטֵּא אֶת הַרְבּוּנוֹת שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל עַל הַר הַבַּיִת. הוּא קִים שֵׁם שְׁעוּרִים וְשִׁיחוֹת. אוֹלָם שָׁרִים בְּמַמְשָׁלָה דָרְשׁוּ לְהוֹרִידוֹ מֵהָהָר, וְהוּא נֶאֱלָץ לְסַגֵּת מִתְכַּנִּיתוֹ.

אח"כ קיבל לרשותו מקום לבית כנסת בבנין המחפמה, שמקצתו בתוך הר הבית, ושם היה מקיים תפלות קבועות ביום הכפורים ובתשעה באב. כיון שחלקו של בית הכנסת בהר הבית, הנהיג שם סדר תפלה מיוחד, כנהוג בזמן שבית המקדש היה קיים.

(הרב אליעזר מלמד)

1. לפי סיפור זה, הקשר של הרב גורן להר הבית, שבו היה ויהיה בית המקדש, היה קשר עמוק ומשמעותי / קשר רופף בלבד. (הקף בעיגול)
  2. פְּסִיפּס הַדְּמוּיוֹת שֶׁהִרְכִּיבוּ אֶת קֵהֶלֶת "קוֹמְמִיּוֹת אַבְרָהָם" הָיָה מִיַּחַד בְּמִינוֹ. דְּמוּיוֹת רַבּוֹת וּמְגֻוְנוֹת פְּקָדוֹ אֶת בַּיִת הַכְּנֶסֶת, אֶךְ הַמִּיַּחַדֵּת מִכֶּלֶן הָיְתָה דְמוּתָם שֶׁל הַיְהוּדִים שֶׁל שַׁבָּת". אִינִי יוֹדֵעַ אִם שָׁמְרוּ עַל קֶלָה כְּחֻמּוּרָה, אֶךְ יוֹדֵעַ אֲנִי כִי הִרְגִישׁוּ בְּנֵי בַיִת בְּתוֹךְ בַּיִת הַכְּנֶסֶת. אוֹתָם יְהוּדִים רָאוּ בְּרַב גְּרוֹן דְּמוּת מוֹפֵת, חֲמָה, לְבָבִית וְאַבְהִיּוֹת, הַמְתַּעֲנִינָת בָּהֶם וּבְעוֹלָמָם. שְׁתַּפּוּתוֹ שֶׁל הָרַב גְּרוֹן בְּחַיִּיהֶם בָּאָה לִיַּדִּי בְּטוּי בְּעֵתוֹת שְׁמִחָה וְחֻלִּילָה בְּעֵתוֹת עֶצֶב.
- הָרַב אָהַב אֶת יְלָדֵי בַיִת הַכְּנֶסֶת אֲהַבֵּת נֶפֶשׁ. בְּכֹל שַׁבָּת דָּאָג הָרַב לְחֻלְק לְכֹל יְלָד שְׁלוֹשׁ קְבוּיוֹת שׁוֹקוֹלָד, לְהַמְתִּיק עָלָיו אֶת שְׁהוּתוֹ בְּבַיִת הַיְהוּדִים. מִדִּי

שַׁבַּת כְּנִס הָרַב אֶת יְלָדֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּסִיּוּמָהּ שֶׁל כָּל תְּפִלָּה לְשִׁירַת
"עֲלִינוּ לְשַׁבַּח" ו"אָדוֹן עוֹלָם".

(ר' קובי דמבינסקי)

לפי סיפור זה, הקשר של הרב גורן לשבת היה קשר מיוחד וחגיגי /
קשר מקרי בלבד. (הקף בעיגול)

3. בחמישה מקומות בתורה מזכירים את השבת ואת המשכן ביחד:

א- ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור (שמות לא, ב) ...ואתה
דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתותי תשמרו (שם, יג)

ב- קחו מאתכם תרומה לה'... וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו את כל
אשר צוה ה'....ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה
לכם קדש שבת שבתון לה' (שמות לה, ב-ה)

ג- אֶת־שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשֵׁי תִירְאוּ אֲנִי ה' (ויקרא יט, ל)

ד- אֶת־שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשֵׁי תִירְאוּ אֲנִי ה' (ויקרא כו, ב)

ה- וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים (במדבר כח, ט)
הקף בעיגול את שני הפסוקים שבהם מופיע אותו הנוסח בדיוק.

4. האם תרצו לדעת למה התורה מביאה שני פסוקים שבהם היא
אומרת אותם הדברים באותן המילים פעמיים? כן/לא

5. הרב גורן הסביר: [הפסוק] הראשון בפרשת קדושים בא להורות
שהשבת דוחה את מצוות בניין המקדש, והשני בא להורות שעבודת
הקורבנות שבמקדש דוחה את השבת.

כדי להבין את דברי הרב גורן, נספר:

השׁוֹטֵר עָצַר אֶת הוֹלֵךְ הָרֶגֶל שֶׁעָבַר בְּרַמְזוֹר אָדָם, וְהִטִּיל עָלָיו קֶנֶס.

הוֹלֵךְ הָרֶגֶל: "אָדוֹנֵי הַשׁוֹטֵר, זֶה אֵי־צֶדֶק!"

שׁוֹטֵר: "אֵי־צֶדֶק? מִדּוּעַ?"

הוֹלֵךְ הָרֶגֶל: "לִפְנֵי כַּמָּה יָמִים רָאִיתִי אוֹתְךָ נוֹסֵעַ בְּאוֹר אָדָם. לָמָּה אֶתָּה לֹא
קִבַּלְתָּ קֶנֶס?"

השׁוֹטֵר: נִסְעַתִּי בְּאוֹר אָדָם כְּדִי לְמַהֵר לְהִצִּיל אָדָם, וְזֶה מִתֵּר לִי.

הוֹלֵךְ הָרֶגֶל: "אִז מָה חָשׁוּב יוֹתֵר? הַשׁוֹטֵר אוֹ הַרַמְזוֹר הָאָדָם?"

כדי להקריב קורבנות – השבת נדחית.
הקב"ה קובע מתי בית המקדש חשוב יותר מהשבת ומתי השבת חשובה יותר מבית המקדש.
אסור לחלל שבת כדי לבנות את בית המקדש.

אסור לחצות באור אדום.
כדי להציל אדם – מתעלמים מהרמזור (כמובן בלי להסתכן).
השוטר קובע מתי מותר לעבור באור אדום.

6. כל איסורי השבת, שהם ל"ט המלאכות ותולדותיהן, נלמדים ממלאכת המשכן. כלומר: כל הפעולות שנעשו לצורך בניית המשכן – אסור לעשות אותן בשבת. מכאן, שכל הלכות השבת נלמדות מהמשכן. השלימו את הטבלה מהתרמילון

המלאכה	הפעולה שהייתה בבניית המשכן
גוזז	
קושר	
	בישול החומרים כדי להפיק צבע לצביעת הבדים

תרמילון: אופה, הכנת הפרוכת מצמר, הכנת רשת דיג כדי לצוד חילזון

7. חביב בית המקדש לפני הקב"ה, שכשברא הקדוש ברוך הוא את עולמו לא בראו אלא בידו אחת, שנאמר "אף ידי יסדה ארץ", וכשבא לבנות בית המקדש, כביכול בשתי ידיו, שנאמר "מקדש ה' כוננו ידיך".

(מכילתא, פרשת שירה [בשלח])

הסביר הרב גורן:

עשיית המשכן גדולה בחשיבותה מבריאת העולם, כי העולם נברא כביכול בידו האחת של הקדוש ברוך הוא, והמשכן – בשתי ידיים.

ממילא גם השביתה מעשיית המשכן ביום השבת גדולה וחשובה מהשביתה ממעשה בראשית, כי במשכן הייתה השביתה ממלאכה שנעשית בשתי ידיים, ובמעשה בראשית – ממלאכה הנעשית ביד אחת בלבד.

הסבר את הדברים בלשונך: